

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Maria Szulc

w sprawie ze skargi G.M.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem

Sądu Okręgowego w K. z dnia 16 maja 2013 r., sygn. akt II Ca .../12

z wniosku G.M.

przy uczestnictwie [...]

o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 15 listopada 2016 r.,

zażalenia wnioskodawczyni

na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 10 lutego 2016 r., sygn. akt II Ca .../15,

1) oddala zażalenie,

2) przyznaje adwokatowi A. S. prowadzącemu Kancelarię Adwokacką od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w K. kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu zażaleniowym,

3) zasądza od skarżącej G.M. na rzecz uczestniczki P. P. kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 10 lutego 2016 r. odrzucił skargę G.M. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem

Sądu Okręgowego w K. z dnia 16 maja 2003 r., wskazując jako podstawę art. 410 § 1 k.p.c.

Skarżąca w zażaleniu wniosła o jego uchylenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 410 § 1 k.p.c. Sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanego terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie.

Zgodnie z art. 407 § 1 k.p.c., skargę o wznowienie postępowania wnosi się w terminie trzymiesięcznym; termin ten liczy się od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia, a gdy podstawą wznowienia jest pozbawienie możliwości działania lub brak należytej reprezentacji - od dnia, w którym o wyroku dowiedziała się strona, jej organ lub jej przedstawiciel ustawowy. Początkiem biegu tego terminu w okolicznościach sprawy jest data, w której skarżąca powzięła wiadomość o fałszu (podrobieniu, przerobieniu) powołanych w skardze kwitów (art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c.).

Zgodnie zaś z art. 404 k.p.c. z powodu przestępstwa można żądać wznowienia jedynie wówczas, gdy czyn został ustalony prawomocnym wyrokiem skazującym, chyba że postępowanie karne nie może być wszczęte lub że zostało umorzone z innych przyczyn niż brak dowodów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2015 r., V CZ 124/14, LEX nr 1666917). Należy jednak podkreślić, że chodzi tu o sytuację, w której za pomocą przestępstwa został uzyskany prawomocny wyrok, od którego wnoszona jest skarga o wznowienie postępowania - a nie dokument, na którym został oparty wyrok.

W sprawie skarżąca w dniu 4 grudnia 2013 r. wniosła do Prokuratury Rejonowej w K. zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa, a zatem już wtedy posiadała wiedzę jego popełnienia. Postępowanie to umorzono wobec przedawnienia karalności postanowieniem prokuratora z dnia 27 listopada 2014 r. Zostało ono następnie zaskarżone przez G. M. zażaleniem, niemniej postanowieniem Sądu Rejonowego w K. z dnia 25 maja 2015 r. orzeczenie prokuratora utrzymano w mocy. Na skutek kierowanych przez skarżącą wniosków do Prokuratury, postanowieniem z dnia 19 maja 2016 r. podjęte zostało na nowo.

W razie - jak w omawianym wypadku - oparcia skargi na podstawie podrobienia lub przerobienia dokumentu (art. 403 § 1 pkt 1 *in principio* k.p.c.) decydująca jest chwila powzięcia wiedzy o takim podrobieniu lub przerobieniu, bez znaczenia jest natomiast chwila dowiedzenia się o tym, że zapadło orzeczenie sądu karnego, o którym mowa w art. 404 k.p.c., gdyż przepis ten nie ma zastosowania do tej podstawy wznowienia. Nie jest możliwe, aby skargę o wznowienie w razie podrobienia lub przerobienia dokumentu można było oprzeć nie tylko na podstawie określonej w art. 403 § 1 pkt 1 *in principio* k.p.c., ale również (bądź alternatywnie) na podstawie wynikającej z art. 403 § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż należy przyjąć, że zakresy obu podstaw są rozłączne.

Wtedy, gdy bieg trzymiesięcznego terminu rozpoczyna się od dowiedzenia o podstawie wznowienia, decydujące jest to, w jakiej chwili doszło do faktycznego powzięcia wiadomości o podstawie wznowienia, albo o wyroku. W świetle treści art. 407 § 1 k.p.c. chodzi o rzeczywiste dowiedzenie się o podstawie wznowienia albo o wyroku, a nie o ocenę, kiedy było to możliwe lub powinno było dojść do skutku.

W doktrynie i judykaturze (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu z 1 września 1948 r., Kr.C. 501/48, PN 1949, nr 3-4, s. 326; w postanowieniach: z dnia 14 czerwca 1963 r., II CZ 63/63, PiP 1964, nr 7, s. 173; z 15 grudnia 2000 r., IV CKN 1418/00, Lexis Nexis nr 4375981; z dnia 16 maja 2008 r., III CZ 20/08, Lexis Nexis nr 2037086; z 12 marca 2009 r., V CZ 8/09, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 39; w wyroku z 14 lipca 2010 r., V CSK 28/10, Lexis Nexis nr 3027534. Odmienne w postanowieniach z dnia 12 grudnia 2002 r., III AO 23/02, OSNP- wkładka 2003, nr 18, poz. 11, Lexis Nexis nr 363802, i z dnia 20 grudnia 2006 r., IV CZ 102/06, Lexis Nexis nr 2452641), zdecydowanie przeważa zapatrywanie, które należy podzielić, że gdy podstawę skargi stanowi zarzut, iż wyrok został oparty na dokumencie podrobionym lub przerobionym, warunkiem jej dopuszczalności nie jest wcześniejsze stwierdzenie tego czynu prawomocnym wyrokiem karnym skazującym. Okoliczność fałszu dokumentu może podlegać udowodnieniu w toku postępowania ze skargi o wznowienie i nie musi być wykazywana wyrokiem karnym. Fakt podrobienia lub przerobienia dokumentu można wykazywać w tym postępowaniu za pomocą wszelkich środków

dowodowych, w tym także na podstawie dokumentów z akt postępowania karnego, jeśli takie zostało wszczęte (por. wyrok Sądu Najwyższego z 14 lipca 2010 r., V CSK 28/10, Lexis Nexis nr 3027534).

W piśmie z dnia 18 lipca 2016 r. skarżąca wprost podniosła, że miała już pewność popełnienia przestępstwa przez M. M. podrobienia kwitów książkowych ksiąg rachunkowych i rozliczeń PIT umowy najmu włączonych do sprawy o zasiedzenie przy piśmie procesowym z dnia 17 maja 2010 r. W tym stanie rzeczy od prawomocnego zakończenia sprawy sygn. akt II Ca .../12 Sądu Okręgowego, postanowieniem z dnia 16 maja 2013 r. rozpoczął bieg trzymiesięczny termin do złożenia skargi. Skoro więc skarżąca niewątpliwie nie zachowała tego terminu, to zaskarżone postanowienie jest trafne.

Z tych względów zażalenie oddalono (art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c.).

kc

jw